

Tematický okruh: Fungování a vliv médií ve společnosti

Zpracovali: Prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D., PaedDr. Markéta Pastorová

Doporučené očekávané výstupy a konkretizovaný obsah:

Žák:

- **Vnímá vztah médií a svobody projevu a význam tisku pro demokratické společnosti, chápe i rizikové stránky tohoto vztahu**

Komentář: výstup se vztahuje k platné mediální legislativě, o ní by měl mít každý občan alespoň rámcovou představu: co legislativa občanům dovoluje, co dovoluje médiím, v čem občana omezuje, v čem omezuje média. Jedná se hlavně o tiskový zákon, zákon o rozhlasovém a televizním vysílání a zákon o regulaci reklamy

- **svoboda projevu:** svoboda projevu jako hodnota, z níž vyplývá i určitá odpovědnost za to, jak se „svobodně projevují“ – realita sociálních médií tuto odpovědnost výrazně aktualizuje (odpovědnost za zveřejnění fotografie kamaráda, odpovědnost za zveřejnění citlivého údaje ze života rodiny, např. kdy není nikdo doma, apod.); svoboda projevu jako pole, které generuje uvažování o etickém rozměru mediální komunikace (zveřejnění fotografie oběti trestného činu); svoboda projevu a její souvislost s cenzurou (institucionální zásah je oprávněný, chrání-li státní nebo veřejný zájem?).

- **cenzura:** omezení mediální komunikace v demokratických poměrech (např.: vysílání pořadů, které mohou ohrozit zdravý vývoj dítěte).

- **ochrana osobnosti:** čest a soukromí občanů jako hodnota, která se může dostat do rozporu se svobodou projevu.

- **veřejný zájem:** ochrana osobnosti a veřejný zájem a jejich možný konflikt (váha veřejného zájmu může nabýt vrchu).

- **Vysvětlí význam rozšíření knihtisku, přenosu sdělení rozhlasovým a později televizním signálem a význam nástupu síťových médií pro společnost**

- **knihtisk** (modernizace společnosti, posílení vývoje gramotnosti, změny v politickém životě: oslabení moci církve)

- **televizní a rozhlasové vysílání** (zrychlení přenosu informací, zjednodušení až trivializace zpravodajských obsahů, posílení zábavy)

- **počítačové sítě** (globalizace komunikace, interaktivita, přístup k informacím, problém internetové bezpečnosti, ztráta soukromí)

Poznámka: všechny následující doporučené výstupy jsou formulovány tak, že jsou již samy zdrojem dílčích témat a námětů. Zaměřeny jsou především na to, aby si žáci uvědomovali roli médií ve společnosti na základě svých vlastních i společně sdílených zkušeností. Tyto zkušenosti by žáci měli být schopni poučeněji a kriticky vyhodnocovat a následně se pak vědomě rozhodovat o využívání médií pro svoje potřeby i vnímat to, jakou roli ve společnosti sehrávají. (Je důležité v těchto souvislostech akcentovat témata, jako jsou: „individualismus a stádnost“; občanská společnost; konzumerismus; komercializace kultury; zejména pak užívání Facebooku a jiných sociálních sítí v souvislostech s přemírou sdílení nepodstatných informací a bezpečnostních rizik; prestiž plynoucí z přístupu k technologiím a obsahům/informacím; interakce a zpětná vazba; dialog a monolog; věrohodnost údajů a jejich ověřování).

- **Rozpozná a pojmenuje oblasti vlivu médií na člověka (vnímá média jako faktor ovlivňující názory, pocity, životní styl, hodnoty, morální přesvědčení)**

- Rozpozná roli médií ve svém vlastním životě a životě svých bližních a dovede z mediální nabídky aktivně naplnit vlastní zájmy, potřeby a přání
- Chápe vliv reklamy na současnou mediální produkci (je schopen identifikovat projevy „komercializace“). Reflektuje svůj vztah k reklamě na vlastním chování
- Zhodnotí vliv komunikačních technologií na podobu komunikace ve skupinách, do nichž vstupuje (mezi vrstevníky ve škole či při zájmové činnosti, v rodině apod.)
- Uvědomuje si, jak *zprostředkovaná* komunikace (mobilní telefony, email, ICQ, Facebook ad.) ovlivňuje způsob komunikace a vztahy s ostatními
- Zhodnotí přednosti a rizika získávání informací z internetových zdrojů (např. z Wikipedie) a umí takto získané informace ověřovat